بۇكىل قوغام جاپاپاي ەكولوگىيالىق ورەنىيەت قۇرىلىسىن امالياتتا ايگىلەۋشىلەردەن، بىلگەرلەتۇشىلەردەن بولىپ، وتانىمىزدىڭ اسپانىنىڭ اناغۇرلىم اشىق، تاۋىنىڭ اناغۇرلىم جاسىل، سۇىنىڭ اناغۇرلىم تۇنۇق، ەكولوگىيالىق ورتاسىنىڭ اناغۇرلىم تاماشا بولۇىنا مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك

(باسى 1 ـ بەتتە)

كۇرەك كوتەرىپ توپىراق كۇرەدى، توپىراق قومداپ بوگەن جاسادى، شەلەك كوتەرىپ، اعاش سۇاردى... شي جينپيڭ ماي قارا-ماي، اسەم شابدالى، ماگنولىا، تاس الما اعاشى، ۇساق جاپىراقتى ەرەن سياقتى كوپتەگەن ۇتۇپ قالامشا وتىرعىزدى. شي جينپيڭ ەڭبەك ىستەي ۇجۇرىپ، بالالاردىڭ ۇيرەنۇى، تۇرمىس جاعدا-يىن ۇعىسىپ، ولارعا احلاق، اقىل ـ وي، دەنە، ەستەتيكا، ەڭبەك جاقتارىنان جان ـ جاقتى دامىپ، "ەڭبەكتىڭ" رولىنا نەمقۇرايدى قاراماي، كىشكەنتايلارىنان ەڭبەك تانىمىن، قورشاعان ورتانى قورعاۋ تانىمىن، ۇنەمشىلدىك تانىمىن جەتىلدىرىپ، بولىمسىز بولسا دا جاقسى-لىق ىستەۋدەن قاشپاي، كىشكەنتاي ىستەردەن باستاپ ىستەپ، پارتيا مەن حالىق قاجەت ەتەتىن جارامدى دارىندى بولىپ جەتىلۇگە قۇلا-شىنۇدى تاپسىردى. اعاش ەگۇ قيمىلى قاربالاس ۇجۇرىلىپ، ەڭبەككە قاتىناسقان باسشى جولداستار كوپشىلىكپەن بىرگە توپىراق قومداپ، اعاش سۇارىپ، نقالاسپەن اڭگىمەلە-سىپ، قىزۇ مەرەيگە شومدى.

اعاش ەگۇ ارەدىگىندە شي جينپيڭ سول جەردەگى كادرلار مەن بۇقاراعا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ماڭگى بايا-ندى دامۇىن جۇزەگە اسىرۇ ـــ ۇبىزدىڭ ۇارقا-شان تالقىاي تالپىناتىن نسانامىز. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعانىنان بەرى پارتيا بۇكىل ەلدەگى ۇار ۇلت حالقىن ىنتىماقتاستىرىپ جانە باستاپ، اعاش ەگىپ، ورمان ۇوسىرىپ، وتاندى جاسىل-داندىرىپ، تاريحي تابىستارعا قول جەتكىزىپ، دۇنيە ۇجۇزىن جالت قاراتقان ەكولوگىيالىق كە-رەمەتتەر جاسادى. پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى ۇبىز تۇنۇق سۇ، جاسىل تاۇ ـــ باعالى بايلىق ۇستانىمنا تاباندى بولىپ، ەكولوگىيالىق ورەنىيەت قۇرىلىسىن جاپاپاي كۇشەيتىپ، مەم-لەكەت جەرىن جاسىلداندىرۇدى ىلگەرىلەتىپ، قالا مەن اۇىلدىڭ قونىس ورتاسىن جاقسارتۇ-تىق، كورىكتى جۇڭگو ۇزدىكسىز رەالدىققا ايـ-نالۇدا. سونىمەن بىرگە، ۇبىز مىنانى دا كورە ۇبىلۇىمىز كەرەك: ەكولوگىيالىق جۇيەنى قورعاۋ جانە قالپىنا كەلتىرۇ، ەكولوگىيالىق ورتانى ۇزىلدى ـ كەسىلدى جاقسارتۇ سالعان جەردەن بىتە سالاتىن وڭاي ۇىس ەمەس، ول ۇالى دە ۇزاق ۇاقىت جاپالى قۇلشىنىس جاساۋ-دى قاجەت ەتەدى، ۇسوز جوق، تايماي ـ تا-لىقپاي، كىدىرمەي العا باسۇ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ورمان ـ توعاي ـــ سۇ قويماسى، اقشا قامباسى، استىق قامباسى، قازىر وعان تاعى "كومىرتەگى قامباسى" دەگەندى قوسۇعا ۇتىىسپىز. ورمان ـ توعاي مەن جايلىم مەملەكەتتىڭ ەكولوگىيالىق حا-ۇىپسىزدىگى جوننەن نەگىزدىك، ستراتەگىيالىق رول اتقارادى، ورمان ـ توعاي، جايلىم كوركەيسە ەكولوگيا كوركەيەدى. قازىر ەلىمىزدىڭ ەكولوگيا-لىق ورەنىيەت قۇرىلىسى ەكولوگىيالىق ورتانىڭ جاقسارۇىن سان وزگەرىسىنەن ساپا وزگەرىسىنە اينالدىرۇدى جۇزەگە اسىرۇدىڭ شەشۇشى كەزە-ڭىنە ۇوتتى. ۇبىز جاڭا داماۇ ۇستانىمىن مىزعماس تاباندىلىقپەن دايەكتەلەندىرىپ، ەكولوگيانى الدىڭ-عى ورىنعا قويۇ، جاسىل داماۇ جولىمەن بۇلجماي ۇجۇرىپ، تاۇ، سۇ، ورمان، اتىز، كول، جايلىم، قۇمدى ۇبىر تۇلعالاندىرىپ قورعاۋدى جانە جۇيە-لى جونگە سالۇدى ۇبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگە-رىلەتىپ، مەملەكەت جەرىن جاسىلداندىرۇدى علمي ورىستەتىپ، ورمان ـ توعاي، جايلىم بايلە-عىنىڭ جالپى مولشەرى مەن ساپاسىن جوعارىلا-تىپ، ەكولوگىيالىق جۇيەنىڭ كومىرتەگىن جيناۋ قا-بىلەتىن بەكەمدەپ جانە كۇشەيتىپ، جاھاندىق قورشاعان ورتا مەن كليماتتى جونگە سالۇدى ىلـ-گەرىلەتۇگە، ادام مەن تابيعات جاراسىمدى، قاتار ۇومىر سۇرەتىن وسزاماندانۇدى قۇرۇعا اناغۇرلىم زور ۇلەس قوسۇىمىز كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جاسىل جاملعى ەگۇ، جاسىل جاملعىنى قورعاۋ، تابيعاتتى ايالاۇ ـــ جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇداستۇرلى تا-ماشا ۇمورالى. سايحانبا رۇحىن اسقاقتاتىپ، جالپى حالقتىڭ مىندەتتى اعاش ەگۇ قىزمەتىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، ۇادىس ـ تاسىلگە جاڭالىق ەنگـ-زىپ، ۇگت تاربيەنى كۇشەيتىپ، مىندەتتى اعاش ەگۇ قيملىن علمي، ۇنەمشىل، ناقتى ۇيىمداستـ-رىپ ورىستەتۇ كەرەك. ۇار دارەجەلى باسشى كادرلار مەملەكەت جەرىن جاسىلداندىرۇدىڭ جانە ەكولوگىيالىق ورەنىيەت قۇرىلىسىنىڭ ۇتۇرلى قىز-مەتتەرىن ويداعىداي يگەرىپ، كورىكتى تاۇ ـ وزەندەردىڭ حالقتا باقىت اكەلۇىنە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك.

بەيجيڭدەگى جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ساياسي بيۇروسىنىڭ مۇشەلە-رى، ورتالىق كوميتەت شۇجيچۇىنىڭ شۇجيلەرى، مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ مۇشەلەرى قاتارلىلار اعاش ەگۇ قيملىنا قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

«جۇنشى ۇاقىتتىق ەرەجەسى»، «مىندەتـ-تى اسكەرلەر ۇاقىتتىق ەرەجەسى»، سوندداي ـ اق قاتىستى سايكەستى زاڭ ەرەجەلەر شي جينپيڭ جاڭا ۇداۇىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىن جەتەكشى ەتۇگە تاباندى بولىپ، شي جينپيڭنىڭ ارمياني قۇدىرەتتەندىرۇ يدەياسىن ىشكەرىلەي دايەكتەلەندىرىپ، پارتيانىڭ حالىق ارمياسىنا شارتسىز باسشىلىعىنا تاباندى بولىپ، نازاردى سوعىسقا دايىندالۇعا، سوعىس جۇرگىزۇگە شوعىرلاندىرۇعا تاباندى بولىپ، اسكەرلەردى بارىنەن جوعارى قويۇعا، نەگىزگى ساتىنى ۇبىرىنشى ورىنعا قويۇعا تاباندى بولىپ، جۇنشى قوسىنىڭ ماماندانۇىن، تۇراقتىلىعىن كۇ-شەيتۇگە كۇشتى شوعىرلاندىرىپ، مىندەتتى اسـ-كەرلەر قوسىنىڭ اسكەري ىستەر دارىندىلار قۇرىلىسىنداعى نەگىزدىك رولىن جوعارىلاتىپ، جۇنشىلاردى، مىندەتتى اسكەرلەردى تاڭداۇ، تولقتاۇ، باۇلۇ، ىستەتۇ، تاربيەلەۇ، باسقارۇ، تاڭداپ ۇوسرۇ، دارەجەسىن كوتەرۇ، يگىلىگىن قامتاماسىز ەتۇ جانە قوسىننان شەگىنگەندەردى ورنالاسترۇ سياقتى تۇزىمدەردى كەمەلدەندىرىپ، اسكەرلەر قوسىن قۇرىلىسىن كۇشەيتۇگە نەگىزگى دايەك جانە تۇزىمدىك كەپىل ازىرلەدى.

«جۇنشى ۇاقىتتىق ەرەجەسىنىڭ»، «مىندەتتى اسكەرلەر ۇاقىتتىق ەرەجەسىنىڭ»، سوندداي ـ اق قاتىستى سايكەستى زاڭ ەرەجەلەردىڭ جاريالانىپ اتقارىلۇى اسكەرلەردى باسقارۇدىڭ زاڭىمەن جونگە سالىنۇ، جۇيەلىلەنۇ، علميلانۇ دەڭگەيىن جاڭاداىنا علمي تۇجىرىم جاسادى، ەمدەۇ ـ قۇتقارۇ ىستەرىن جان ـ جاقتى ورىستەتتى... 3 اي ۇاقىت مولشەرىندە ۇحاندى قورعاۋ شايقاسىندا، حۇبەيدى قورعاۋ شايقاسىندا شەشۇشى جەتىستىككە قول جەتپ، ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇ توسقا-ۇىل شايقاسى كەلەلى ستراتەگيالىق جەتىستىككە جەتتى.

ىندەتكە قارسى اتتانۇ بارىسىندا جۇڭگو باستان ـ اياق مىناعان وي جۇگرتتى: قايتىكەندە اناغۇرلىم تومەن وزىندىك قۇنمەن اناغۇرلىم قىسقا ۇاقىتتا ىندەتتى تىزگىندەپ، ىندەتتىڭ ەكو-نوميكالىق، قوعامدىق داماۇعا، حالقتىڭ ۇوندىر-رىس، تۇرمىسىنا ىقپالىن ازايتىپ، ساقتانۇ ـ تىز-گىندەۇدىڭ تاماشا ونىمدىلگى ارقىلى ەكونومي-كانىڭ، قوعامنىڭ ۇۇرتىس اقاۇسىز، ورنىقتى داماۇىنا كەپىلدىك ەتۇگە بولادى.

2021 ـ جىلى تارالۇ جىلدامدىعى تەز، دەنەدە تەز قايتا جاسالاتىن دەلتا شتاممى ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇگە قاتاڭ سايىس اكەلدى، بۇكىل ەلدە-گى ورتا، جوعارى حاۇپتى وڭىرلەردە ەڭ كوپ كەزدەردە 200دەن اسپ، ۇبىر مەزەتتە 20 نەشە ولكەنى شارپىدى. سىرتتان كىرۇدەن قاتاڭ ساق-تانۇدى نىسانا ەتىپ، جۇڭگو 30 نەشە رەتكى جەرگىلىكتى توپتالۇ سىپاتىنداعى ىندەتتى جىلدام جويدى.

تاجريبەلەردى قورىتىندىلاۇ نەگىزىندە 2021 ـ جىلى 8 ـ ايدا جۇڭگو تۇتاس تىزبەكتى دالمە ـ ۇدال ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇدە "يكەمدى نولگە ۇتۇسىرۇدى" باستادى. ەرتە باستان، كىشـ-كەنەدەن، نەگىزدەن باستاپ يگەرۇدى نەگىزگى ۇتۇين ەتىپ، ىندەتتەن ساقتانۇ جانە ەرتە بايقاۇ قابىلەتىن جوعارىلاتتى: جوعارى ۇونمدى، ۇتار-تىپتى تۇردە حسۇان تەكسەردى، علمي، دالمە ـ ۇدال تۇردە ەپىدەمىولوگيالىق تەكسەرۇ جۇرگىز-دى جانە تەگىن انقتادى، تۇرگە، دارەجەگە ۇبو-لىپ ساقتانىپ، تىزگىندەدى، باسقاردى... ۇبىر قىدىرۇ دالمە ـ ۇدال ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇ شارالا-رى جەدەل تياناقتاندىرىلىپ، جۇڭگو ەڭ تومەن وزىندىك قۇنمەن ىندەتتەن ساقتانۇدىڭ ەڭ زور ونىمدىلگىنە قول جەتكىزدى.

"سىرتتان كىرۇدەن ساقتانۇ، ىشتە قايتا بەلەڭ بەرۇدەن ساقتانۇ" جالپى تاكتيكاسىنا، "يكەمدى نولگە ۇتۇسىرۇ" جالپى باعىتىنا تاباندى بولىپ، ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇ شارالارىن اناغۇرلىم تەز، اناغۇرلىم ۇدال، اناغۇرلىم ەگجەي ـ تەگجەيلى اتقارساق، قىسقا ۇاقىتتا ىندەتتىڭ ۇبىرشاما شاعىن كولەمدە تىزگىندەي الامىز.

(باسى 1 ـ بەتتە)

قازىرگى كەز ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇدىڭ ەڭ مۇشكىل شەشۇشى كەزەڭى، ۇبىز جۇڭگونىڭ "يكەمدى نولگە ۇتۇسىرۇ" جالپى باعىتىنا تاباندى بولۇعا نەگىزى، شارت ـ جاعدايى، قابى-لەت ـ قۇاتى بار ەكەنىن ايقىن تانىپ جەتۇىمىز كەرەك.

قازىر ەلىمىزدەگى، شەتەلدەگى ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇ قىزمەتى كۇردەلى، ماشاقاتتى، قايتالانبالى بولۇ ەرەكشەلىگىنە يە، ۇبىز سالعىرتسۇ يدەياسىن، شايقاستان جالعۇ نىسايىن، باق سىناۇ ويىن، بوساڭسۇ پىعىلىن جەڭىپ، ۇاقىت كۇتىپ تۇرمايدى دەيتىن رۇحپەن ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىز-گىندەۇ قىزمەتتەرىن ناقتى، ەگجەي ـ تەگجەيلى يگەرۇىمىز كەرەك.

(1) "يكەمدى نولگە ۇتۇسىرۇ" دەگەن نە؟

مەملەكەتتىك دەنساۇلىق ساقتاۇ، سالامات-تىق كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۇشىسى ما شياۇۇي مىنالاردى ۇبىلدىردى: "يكەمدى نولگە ۇتۇسىرۇدىڭ" جاۇھا-رى، بىرىنشىدەن تەز، ەكىنشىدەن ۇدال بولۇ. "يكەمدى" دەگەنىمىز مۇلدەم جۇعمەدالماۇعا ۇە-تىلعاندىق ەمەس؛ "نولگە ۇتۇسىرۇ" دەگەنىمىز ۇبىرى بايقالعاندا ۇبىرىن جويۇ، ىندەتتىڭ كولەمـ-دى تۇردە قايتالانۇ جاعدايىن بولعىزباۇ تومەنگى شەگىن ساقتاۇ دەگەندىك. تەز جانە ۇدال "يكەمدى نولگە ۇتۇسىرۇ" جۇڭگونىڭ ىندەتتى تىزگىندەۇدەگى "اسلى".

بۇل وسى 2 جىلدان استام ۇاقىت ىندەتكە قارسى اتتانۇ تاجريبەسى نەگىزىندە "حالقتى با-رىنەن جوعارى قويۇدى، ۇومردى بارىنەن جو-عارى قويۇدى" ۇتۇبىرلى شىعار ۇتۇين جانە تابان تىرەر تياناق ەتىپ، تارالۇ كۇشى كۇشتى بولعان شتاممەن كوپ رەت جان ايامي بەلدەسـ-كەننەن كەيىنگى ۇونمدى توتەپ بەرۇ تاكتيكا-سى سانالادى.

2020 ـ جىلدىڭ باسىندا جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ ىندەتى حۇبەيدىڭ ۇحاننداى توسىننان تۇىلدى. تۇتقىلدان تۇىلعان ىندەت الـ-دىندا شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتى باتىل شەشىم جاسادى، بايسالدىـ-لىقپەن توتەپ بەرىپ، ىندەتكە قارسى اتتانۇدىڭ توسقاۇىل شايقاسىن ورىستەتىپ، بۇكىل ەلدىڭ كۇشىن جۇمىلدىرىپ، بۇرىن بولماعان كولەمدەگى ۇومردى قۇتقارۇ ىستەرىن جۇرگىزدى. جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇسىنا زەرتتەۇ جۇرگىزدى، ىندەت بەلگىلەدى. مەملەكەتتىك ساناق مەكەمەسىنىڭ ەڭ جاڭا ساندى مالىمەتىندە ەلىمىزدە 60 جاستاعى جانە ودان جوعارى جان سانى 267 ميللىونعا جەتىپ، وسپىرىمدەردىڭ سانى 250 ميللىوننان اسپ، "كاريا مەن بالا" شوعىرىنىڭ كولەمى اسا زور ەكەندىگى كورسەتىلگەن. ىندەت تۇىلعاننان بەرى جۇڭگو باستان ـ اياق ىرىقتى تۇردە ۇاكسينا ەكتىرۇگە تاباندى بولۇ ارقىلى "يمۇنيتەت قورعا-نىن" جەدەل سوعىپ، حالقتى ناۇقاس زالالىنا ۇشـ-راۇدان قورعادى.

قاتاڭ علمي زەرتتەۇ ارقىلى وزگەرىسىن مول-شەرلەۇ مىنانى دالەلدەدى: جۇڭگونىڭ ۇبىر ميلليارد 400 ميللىوننان استام جالپى جان سانى نە-گىزگى سانى، كولەمدى قارتتار شوعىرى سىندى ناقتى مەملەكەت جاعدايىن ەسكەرگەندە، ەگەر دەر كەزىندە قاتاڭ ساقتانباسا، تىزگىندەمەسە، وڭاي جۇعمەدالۇشىلاردىڭ جۇعمەدالۇ حاۇپىن ارتتىرىپ، سوڭىندا كولەمدى قايتا بەلەڭ بەرۇگە اپارىپ سوقـ-تىرىپ، ۇتۇبى ناسىرعا شاباتىندىعى داۇسىز.

پەيىلى كەڭىنگى قۇشاعى كەڭ، نيەتى تىزگىنىڭ مەيىرى ىستىق. جاڭا تۇعان نارەستەدەن 100 جاسـ-تاعى كارياعا دەيىن بىردە ـ ۇبىر جۇعمەدالۇشىنى قالدىرماي، بىردە ـ ۇبىر ناۇقاستى ەلەۇسىز تاستا-مادى. ىندەتكە قارسى اتتانۇ بارىسى 2 جىلدان استى، جۇڭگو حالىق بۇقاراسىنىڭ ۇومىرىنىڭ حا-ۇىپسىزدىگى مەن دەنساۇلىعىن باستان ـ اياق ۇبـ-رىنشى ورىنعا قويدى.

ۇبىر مەزەتتەن بەرى "ومىكرون جۇقپالى تۇماۇ ۇپاتۇاسى"، "جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇسىمەن قاتار ۇومىر سۇرۇ ۇپاتۇاسى" ىركەس ـ تىركەس جارىققا شىقتى، بۇل جوننىدە ۇبىز مىنانى ايقىن تانىپ جەتۇىمىز كەرەك: جاڭا كەزەكتى ومىكرون شتاممى تارالۇىنىڭ زيانى ۇالى دە اۇىر، جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇى استە "كولەمدى جۇقپالى تۇماۇ" ەمەس.

قاتىستى زەرتتەۇلەر ومىكرون شتاممى تارالـ-عان كەزدەگى ناۇقاستان ۇلۇ مولشەرى تومەندە-سە دە، سايكەس مەزگىلدە ىندەت سەبەبىنەن ولـ-گەندەردىڭ جالپى سانى دەلتا شتاممى تارالعان سايكەس مەزگىلدەگى ۇلۇ مولشەرىنەن جوعارى بولعانىن، ومىكرون شتاممىنىڭ تارالۇ قاتەرى ۇالى اۇىر ەكەندىگىن كورسەتتى.

ما شياۇۇي مىنالاردى ۇبىلدىردى: ىندەتتىڭ قايتا ـ قايتا سوققىسى الدىندا كەي جەرلەر ومىكرون شتاممىنىڭ ناۇقاس بەلگىسى جەڭىل، جۇقپالى تۇماۇ سياقتى دەپ قاراپ، يدەيا جاعىنان سالعىرتسىپ، "تىنىستاۇ، ايالداۇ، قارايلاۇ" سياقتى كوڭىل كۇيدە بولىپ، ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇدى جاپاپاي جوعارىلاتىپ، پارتيانىڭ سوزىنە قۇلاق اساتىن، پارتياعا ىلەسەتىن جوعارى ساپالى اسكەر-لەر قوسىنىن جەدەل شىڭاپ جەتىلدىرۇ جوننەن ماڭزدى مانگە يە.

وقۇ ـ اعارتۇ مينيسترلىگى، اسكەري ىستەر كوميتەتى ساياسي قىزمەت ۇبولىمى، اسكەري ىستەر كوميتەتى مەملەكەت قورعانىسى جۇمىلدىرۇ ۇبولىمى ۇبىر ۇاقىتتا «جۇنشى قابىلـ-داۇ قىزمەتى ۇاقىتتىق بەلگىلەمەسىن» باسپە تاراتتى.

(2) "يكەمدى نولگە تۇسىرۇگە" نە ۇۇشىن ۇزدىكسىز تاباندى بولۇ كەرەك؟

امالىيات مىنانى دالەلدەدى: "يكەمدى نولگە ۇتۇسىرۇدى" جۇڭگونىڭ نەگىزگى مەملەكەت جاعدايى بەلگىلەگەن، اسىرەسە، جۇڭگو باستان ـ اياق تاباندى بولىپ كەلگەن "حالقتى بارىنەن جوعارى قويۇ، ۇومردى بارىنەن جوعارى قويۇ" سىندى ىندەتتەن ساقتانۇ ۇستانىمى بەلگىلەگەن.

جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ ىندەتى تۇىلعاننان كەيىن، باتىستاعى كەيبىر ەلدەردىڭ ەمدەۇ تەحنيكاسى الەمدە وزىق دەڭگەيدە تۇرعا-نىمەن، ايتىلمىس "توپتىق يمۇنيتەت"، "تابيعي يمۇنيتەت" سياقتى ەنجار ۇبىر جاقتى ەتۇ ۇتاسـ-لىن قولدانعاندىقتان، جۇعمەدالۇشىلار مەن ناۇقاسـ-تان ولگەندەردىڭ سانى ازايماي تۇرىپ الدى. دۇنيە جۇزىلىك دەنساۇلىق ساقتاۇ ۇيىمىنىڭ ەڭ جاڭا ساندى مالىمەتىندە كورسەتىلۇىنشە، 3 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇننە دەيىن بۇكىل الەمدە جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ ىندەتى سەبەبىنەن ولگەن ناۇقاس سانى 6 ميللىون 100 مىڭ ادامنان اسقان.

امەريكا جونىس حوپكينىس داشۇەسى جاريالا-عان جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ ىندەتى جوننىندەگى ساناق مالىمەتىندە كورسەتىلۇىنشە، 3 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇننە دەيىن امەريكادا جاڭا تيپتى ايـ-دارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ بوينشا دياگنوزى تۇـ-راقتاندىرىلعان ناۇقاستاردىڭ سانى 79 ميللىون 780 مىڭنان، ولگەن ناۇقاستاردىڭ سانى 970 مىڭنان اسپ، بۇكىل الەمدە جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇش وكپە قابىنۇىمەن جۇعمەدالعاندارداردىڭ جانە ولگەنـ-دەردىڭ سانى ەڭ كوپ مەملەكەت بولعان. وڭـ-تۇستىك كاليفورنيا داشۇەسى مەن پرينستون داشۇە-سىنىڭ زەرتتەۇىندە كورسەتىلۇىنشە، جاڭا تيپتى ايـ-دارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇى امەريكالىقتاردىڭ ور-تاشا مەجەلى ەۇمىرىن 1.13 جاس ازايتقان. امەريكا بالالار اۇرۇلارى علمي قوعامى مەن بالالار شىپىا-حاناسى قوعامى جاريالاعان ەڭ جاڭا مالىمەتكە ساي، جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ ىنـ-دەتى تۇىلعاننان بەرى جيىنى 12 ميللىون 700 مىڭنان استام امەريكالىق بالانىڭ جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ ىندەتىمەن جۇعمەدالعاندىعى تۇراقتانىپ، دياگنوزى تۇراقتاندىرىلعان جالپى ناۇقاستار سانىنىڭ شامامەن 19%ىن يەلەگەن.

جۇڭگونىڭ جان سانى مەملەكەت جاعدايى وزگەشە، مىنە بۇل ىندەتكە بەلسەندى تۇردە توتەپ بەرۇدىڭ، "يكەمدى نولگە ۇتۇسىرۇدى" جۇزەگە اسىرۇدىڭ ەرەكشە قاجەتتى ەكەندىگىن

اۇتونومىالى رايوننىڭ فينانس قىزمەتى ۇماجلىسى اشلدى
ۇۇش ۇتۇبىرلى مىندەتتى ارقاۇ ەتە وتىرىپ، فينانس قىزمەتىنىڭ جوعارى ساپالى داماۇىن ىلگەرىلەتۇ كەرەك

انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ تىلشىلەرى **ۇاڭ يۇڭفي، ران حۇ، كاڭ حاۇيان** 3 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حا-بارلايدى. 3 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى اۇتونومىالى رايوننىڭ فينانس قىزمەتى ۇماجلىسى اشلدى. ۇماجلىس مىنالاردى تالاپ ەتتى: تۇتاس رايوننىڭ فينانس كاسىبى فينانس حاۇىپ ـ قاتەرىنەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇ، ناقتى ەكونومىكاعا قىزمەت وتەۇ، فينانس رەفورماسىن تەرەڭدەتۇ سىندى ۇۇش ۇتۇبىرلى مىندەتتى ارقاۇ ەتە وتىرىپ، فينانس قىزمەتىنىڭ جوعارى ساپالى داماۇىن ىلگەرىلەتۇ كەرەك.

اۇتونومىالى رايوندىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى ەلزات احمەتجان ماجلىسكە قاتىناستى ۇارى ۇسوز سويلەدى.

ۇماجلىس مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: 2021 ـ جىلى تۇتاس رايوندىق فينانس قۇرىلمدارى جوعارى ساپالى داماۇدى ىلگەرىـ-لەتۇدى نەگىزگى جەلى ەتە وتىرىپ، قوعامدىق قارجى قۇراۇ كولەمىن 12.7% ارتتىرىپ، جۇيەلىك فينانس حاۇىپ ـ قاتەرى تۇتىلماۇىنىڭ تومەنگى شەگىن ساقتاپ، اۇتونومىالى رايوننىڭ ەكونومىكا-لىق، قوعامدىق داماۇىنا بەرىك فينانس قامتاماسىزدىعىن ازىرلەدى.

ۇماجلىس مىنالاردى تالاپ ەتتى: بيىل تۇتاس رايوننىڭ فينانس كاسىبى شينجياڭدى تياناق ەتىپ، بۇكىل مەملەكەتتى بەتكە الىپ، الەمگە كوز جىبەرىپ، ەل ۇشىن ماكرولىق ەكو-نوميكا جاعدايى مەن سىرتقى ورتا وزگەرىسىنە انىق كوز جىبە-رىپ، دەر كەزىندە تۇجىرىمداپ، جاعدايدى دالمە ـ ۇدال مەڭـ-گەرىپ، نسانانى ايقىنداپ، داماۇ بارىسىندا ىرىقتىلىققا تالپىنىپ، ورايدى يگەرىپ، جاڭا جاعدايى اشۇ كەرەك.

ۇماجلىس مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: فينانس حاۇىپ ـ قاتەـ-رىنەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇ، ناقتى ەكونومىكاعا قىزمەت وتەۇ، فينانس رەفورماسىن تەرەڭدەتۇ سىندى ۇۇش ۇتۇبىرلى مىندەت ۇبىرىن ـ ۇبىرى تولىقتايدى ۇارى ۇبىر ـ بىرىنە سايكەسەدى، ور-گانيكالى بىرلىككە يە، "ۇۇشتى ۇبىر تۇلعالاندىرۇداي" فينانس قىزمەتىنىڭ نەگىزگى تاقىرىبىن بىرگە قالىپتاستىرعان، ۇسوز جوق، جۇـ-يەلى ويلاۇعا تاباندى بولىپ، جاپاپاي سايكەستى ىلگەرىلەتۇ كەرەك.

ۇماجلىس مىنالاردى باسا دارىپتەدى: فينانس ەكولوگيا-سى شارۇاشىلىق ـ ساۇدا ورتاسىنىڭ ماڭزدى قۇرامداس بولـ-گى، فينانس كاسىبى فينانس ەكولوگياسىنىڭ ۇتىمدى داماۇىن ىلگەرىلەتپ، ساياسي جەتەكشىلىكتى، زاڭمەن باسقارۇ قامتاما-سىزدىعىن، سەنىمدىلىك قولداۇىن، دارىندىلار تىرەگىن كۇشەيـ-تىپ، فينانس قىزمەتىنىڭ دۇرىس ارنامەن ورنىقتى ىلگەرىلەۇىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك.

(جالعاسى 3 ـ بەتتە)